

Л. І. Панкова

ЕКОНОМІЧНІ ІНТЕРЕСИ В СТИМУЛЮВАННІ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ

У статті проаналізовано напрями наукових досліджень, що потребують теоретичного та практичного опрацювання в сфері формування системи економічних знань щодо функціонування регіональної економіки з позиції виникнення, формування, реалізації, узгодження та балансування економічних інтересів. Наведено класифікацію економічних інтересів в стимулюванні інноваційного розвитку регіонів. Обґрунтовано, що сучасні тенденції регіонального розвитку зумовлені як загальнонаціональним вектором економічного розвитку, так і специфікою, ресурсним потенціалом, потребами регіону та ступенем його залученості в інноваційні процеси відповідно до світових трендів. Доведено, що в основі економічних механізмів впливу на цілі регіонального економічного розвитку знаходяться економічні інтереси і відповідальність бізнес-структур.

Встановлено, що проблема різноспрямованості векторів розвитку ключових інтересів у новій системі економічних відносин «держава – регіон – бізнес – населення», яка посилюється глобалізацією та супутнім їй процесом регіоналізації, має вирішуватися в рамках сформованого механізму регулювання, консолідації та гармонізації економічних інтересів розвитку регіонів. Окреслено основні напрями регулювання економічних відносин у регіонах з урахуванням ключових інтересів розвитку.

Ключові слова: економічні інтереси, розвиток регіонів, проблеми та механізми регулювання економічних інтересів, управлінські механізми та інструменти узгодження економічних інтересів.

Актуальність проблеми (постановка проблеми). Сучасні тенденції розвитку регіонів України пов'язані з формуванням нових економічних відносин, їх інституційним оформленням і суспільним визнанням. Це тривалий процес, що включає: зміну форм власності, реформи, що відбуваються як на державному, так і на регіональному рівні, появу і зростання нових форм бізнес-діяльності. У цій складній ситуації має місце різноспрямованість векторів розвитку ключових інтересів у новій системі економічних відносин «держава – регіон – бізнес – населення», що посилюється глобалізацією та супутнім їй процесом регіоналізації. Відбуваються протиріччя регіонального характеру, усунення яких можливе шляхом активного включення до світових інтеграційних процесів з визначенням економічних інтересів розвитку регіонів України, їх збалансуванням з іншими, що існують у світовому економічному просторі. Відбуваються інтеграція та зрощення національного господарського комплексу зі світовим і поява світового співтовариства як виразника міжнародних, консолідованих світовим бізнесом економічних інтересів. Це принципово нові проблеми в стимулюванні процесу розвитку регіонів України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття і процеси оцінювання економічних інтересів займають центральне місце в дослідженнях наукової спільноти. Різні аспекти сутності та проблем формування і реалізації економічних інтересів досліджувалися багатьма всесвітньо відомими вченими, такими як: Г. Гегель [1], К. Гельвецій [2, с. 343; 3, с. 83], П. Гольбах [4, с. 341], Д. Дідро [5], Ж.-Ж. Руссо [6], Ф. Кене [7, с. 327]. Окремі питання визначення економічних інтересів та їх позиціонування в процесах розвитку національних економік досліджуються в роботах таких вчених: Л. Абалкіна [8], Ю. Анкудінова [9], В. Бернацького [10], Ю. Здравомислова [11], А. Румянцева [12, с. 65–66], П. Саблука [13], Г. Фейгіна [14, с. 11–12] і т. д.

У сучасних теоріях та концепціях регіонального розвитку питання економічних інтересів є ключовими в оцінюванні дії законів і закономірностей регіонального розвитку у світовому економічному просторі. Це такі теорії, як: теорія інституціоналізації, економічна теорія добробуту, теорії галузевих ринків і раціонального вибору, теорії поведінки малих груп, теорія полюсів зростання і центрів розвитку, концепції сталого розвитку, регіональних інноваційних систем та інші.

Однак, якщо розглядати функціонування регіональної економіки з позиції виникнення, формування, реалізації, узгодження та балансування економічних інтересів, цей аспект недостатньо висвітлено в наукових дослідженнях.

Метою дослідження є визначення проблем та механізмів регулювання економічних інтересів у стимулюванні розвитку регіонів України.

Виклад основного матеріалу. Регіональні економічні інтереси – це одна з форм прояву суспільних інтересів певної території, що ідентифікуються як сукупність індивідуальних і колективних інтересів суб'єктів господарювання регіону. Однак помилково вважати цю сукупність результатом підсумовування інтересів усіх контрагентів регіону. Регіональні економічні інтереси виникають як результат інтегративного врахування: різноманіття форм власності та господарювання; інноваційного інформаційного та кадрового потенціалу; односпрямованості та еквівалентності відносин усіх економічних суб'єктів.

Регіон – це складна система, якій притаманні суспільні відносини, що є різноспрямованими та динамічними за своїм характером. Активізація процесів децентралізації в Україні поширює можливості формування та реалізації регіональних економічних інтересів. Делегування повноважень та бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування обумовлює формування специфічних економічних інтересів. Так, регіональні особливості виробничих інтеграційних відносин включають економічні інтереси регіону в подоланні диспропорцій соціального та економічного розвитку, використання в бізнесі унікальних переваг регіону та інновацій, які дадуть змогу стати конкурентоспроможними на глобальному ринку. Суттєві відмінності і диспропорції в соціально-економічному розвитку більшості найбільших регіонів України виникли через відсутність ефективного механізму узгодження економічних інтересів у парадигмі відносин «держава – регіон – бізнес – населення».

У вітчизняній науковій економічній літературі спостерігається швидше не увага і в цілому помітне ослаблення значущості наукового обґрунтування питань визначення, формування та узгодження економічних інтересів у стимулюванні розвитку регіонів. У результаті на сьогоднішній день у системі економічних знань щодо процесів розвитку регіональної економіки та її ключових інтересів мають місце певні прогалини. Так, недостатньо розробленими є наступні напрями досліджень:

1) теоретичного характеру:

визначення, класифікація та систематизація ключових інтересів у стимулюванні інноваційного розвитку регіонів;

теоретичне обґрунтування та розробка підходів до дослідження економічних інтересів, що спираються на сучасні концепції регіонального та державного управління;

адаптація теорій інтересів, кластеризації та світового досвіду їх використання в стимулюванні інноваційного розвитку регіонів;

обґрунтування принципів використання потенціалу кластерної політики в стимулюванні інноваційного розвитку регіонів;

визначення концептуального бачення соціальних та економічних інтересів у питаннях стимулювання інноваційного кластероутворення в регіонах;

2) методологічного характеру:

методологічне обґрунтування системності існуючих інтересів, їх зв'язків і взаємозалежностей з позиції їх комунікативного забезпечення та стимулювання інноваційного розвитку регіонів України;

методологічне обґрунтування структури ключових інтересів у стимулюванні інноваційного розвитку регіонів України з позиції визнання країни на світових ринках, участі у світовому поділі праці, спеціалізації та кооперації;

методики оцінювання впливу економічних інтересів на структурні зміни в регіональній економіці і стратегічно важливих галузях, а також на регіональну та державну політику – як внутрішню, так і зовнішню;

методики аналітичного забезпечення щодо окреслення ключових інтересів формування інноваційної моделі розвитку економіки регіонів та їх акумулювання в єдиній інформаційній базі для визначення пріоритетів кластерної та регіональної політики;

3) практичного характеру:

формування інформаційної бази з питань методичного та статистичного забезпечення;

формування управлінських технологій з питань оцінювання економічних інтересів, вивчення конфліктів та їх регулювання та ін.;

залучення незалежних експертів з оцінювання стратегічно важливих конфліктів, що спричинені незбалансованістю ключових інтересів суб'єктів інноваційного розвитку економіки регіонів.

Теоретичне обґрунтування, методологічне наповнення, науково обґрунтований вибір пріоритетів і практична розробленість цих питань є першорядним завданням науки системи українського державного та регіонального управління. Ці наукові напрацювання та їх управлінське обґрунтування повинні стати основою формування державної, регіональної, економічної та соціальної політики як на найближчу перспективу, так і зі стратегією на майбутнє.

Досліджуючи економічні інтереси в стимулюванні розвитку регіонів України, важливо навести визначення, класифікацію та систематизацію інтересів у стимулюванні інноваційного розвитку регіонів.

Економічні інтереси – рушійна сила соціально-економічного розвитку. Економічний інтерес – це реальний, зумовлений відносинами власності та принципом економічної вигоди мотив і стимул соціальних дій щодо задоволення динамічних систем індивідуальних потреб. Економічний інтерес є породженням і соціальним проявом потреби. Інтерес виникає, коли задоволення потреби усвідомлюється як конкретна мета (максимізація прибутку, привласнення товару, користування або володіння певним товаром тощо). Отже, економічні інтереси – це усвідомлені потреби існування різних суб'єктів господарювання [8, с. 245].

Наукова спільнота зазначає, що процес формування самого регіону одночасно є і процесом формування його економічних інтересів, адже регіоноформуючі фактори формують регіон через формування його економічних інтересів [15, с. 12]. Таким чином, регіональна сфера формування та реалізації економічних інтересів є невід'ємною складовою розвитку економіки країни. Економічні інтереси є генеруючою силою розвитку суспільного виробництва і підвищення ефективності економіки загалом.

Писаревський І. М., Богдан Н. Н. визначають економічні інтереси регіону як невід'ємну складову ринкової економіки, вони спрямовані на задоволення, насамперед, потреб населення регіону, а також потреб усього населення держави, тобто економічні інтереси регіону служать утворювальною силою розвитку суспільного виробництва і підвищення ефективності функціонування економіки загалом [16, с. 41].

Процес узгодження економічних інтересів породжує багато суперечностей. Так, виникають суперечності між загальнонаціональними економічними інтересами та економічними інтересами регіону. Вони полягають, насамперед, у тому, що загальнонаціональні інтереси пов'язані з реалізацією економічних потреб народного господарства і забезпеченням добробуту всього народу, у той час як кожний окремих регіон прагне одержати якнайбільше матеріальних і духовних благ поза строгою залежністю від результатів діяльності усього суспільства. У цьому розумінні економічні інтереси регіону відособлюються від загальнонародних інтересів, на основі чого між ними виникають суперечності, коли реалізація загальнонародних інтересів безпосередньо не збігається з реалізацією економічних інтересів регіону, тобто розвиток суспільного виробництва не цілком забезпечує найбільш повне задоволення зростаючих потреб населення окремих регіонів. Характерною особливістю національно-регіональних суперечностей є також те, що вони відображають не лише суперечності між загальнонаціональними економічними інтересами та економічними інтересами регіону, але й, значною мірою, суперечності між загальнонаціональними економічними інтересами та економічними інтересами окремих господарських суб'єктів [16, с. 38–39]. Тому постає необхідність балансу інтересів на різних ієрархічних рівнях. Так, інтереси на мікрорівні мають дотримуватися реалізації інтересів більш високого рівня. Для цього державними та регіональними рівнями повинен бути створений механізм узгодження різнорівневих економічних інтересів.

Необхідне державне стимулювання регіональних інтересів до міжрегіональної інтеграції та взаємодії в напрямках інноваційного розвитку та обміну знаннями; підтримка регіональними органами підприємств в ініціативах регіональної та міжрегіональної кластеризації.

Особливістю політики регіонального становлення є орієнтація на інноваційний напрям, тому варто розглянути класифікацію та систематизацію інтересів у стимулюванні інноваційного розвитку регіонів, яку наведемо за допомогою таблиці 1.

Наведена класифікація економічних інтересів у стимулюванні інноваційного розвитку регіонів визначає різні групи інтересів, які за своїм проявом можуть бути суперечливими, негармонійними, незбалансованими, нереальними, що потребує механізмів їх регулювання в стимулюванні розвитку регіонів України.

Таблиця 1 – Класифікація економічних інтересів у стимулюванні інноваційного розвитку регіонів

Класифікаційна ознака	Групи інтересів
1. Сфера економічних відносин	Інтереси в сфері регіонального виробництва Інтереси в сфері регіонального розподілу ресурсів Інтереси в сфері обміну (ресурсами, кадрами, досвідом, інформацією) Інтереси в сфері споживання в регіональному розрізі
2. Готовність до реалізації	Реальні в умовах інноваційного розвитку регіону Потенційні Нереальні
3. Характер впливу на економічні відносини	Прямого впливу Опосередкованого впливу
4. Характер цінностей, що притаманні цілям (критеріям) сталого розвитку	Інтереси в сфері: забезпечення свободи економіки; стабільного життєзабезпечення людей; повної зайнятості населення; енергоефективності; забезпечення соціальної та гендерної рівності; раціонального та ефективного розміщення ресурсів; забезпечення екологічної безпеки та ін.
5. Сфера смарт-спеціалізації регіонів	Інтереси крос-секторального співробітництва Інтереси забезпечення інклюзивності економічного розвитку Інтереси розбудови інноваційних проектів Інтереси регіональної кластеризації
6. Ступінь узгодженості	Узгоджені Неузгоджені
7. Ступінь збалансованості	Збалансовані в системі регіонального управління Незбалансовані
8. Ступінь гармонізації	Гармонізовані до стандартів ЄС Негармонізовані до стандартів ЄС
9. Напрямок прояву у взаємозв'язку	Еквівалентні інтереси (однакові за своїм змістом) Односпрямовані інтереси (різні за своїм змістом, однак зумовлюють інтеграцію, взаємозв'язок без суперечностей) Суперечливі інтереси, які гальмують встановлення ефективних економічних взаємовідносин (засіб усунення суперечностей – узгодження економічних інтересів)

Слід зазначити, що сучасні тенденції регіонального розвитку зумовлені як загальнонаціональним вектором економічного розвитку, так і специфікою, ресурсним потенціалом, потребами регіону та ступенем його залученості в інноваційні процеси відповідно до світових трендів. Основними умовами сталого та інноваційно орієнтованого зростання регіону є формування інноваційної моделі економіки регіону, що здатна активізувати не лише технологічні зміни, але й зміни принципів формування регіональної політики. Серед них варто виокремити принципи: пріоритетності інноваційного напрямку в сталому розвитку економіки регіонів; системності; інтегрованості в єдину економічну систему України; гармонійного включення до інтеграційних процесів у світовій економіці, гармонійного долучення до процесів смарт-спеціалізації.

Гармонійне включення до інтеграційних процесів у світовій економіці відбувається під впливом економічних інтересів суб'єктів інноваційного розвитку регіонів, що зазвичай інтегровані в кластерну структуру та здійснюють інноваційну діяльність відповідно до критеріїв сталого розвитку суспільства. Економічний інтерес регіону полягає у виявленні та ефективній експлуатації ресурсів і умов, які притаманні цьому регіону. Цей процес може забезпечити розумна спеціалізація, що дає змогу сконцентрувати наявні регіональні ресурси у сферу знань за окремими конкурентними видами діяльності та з урахуванням інноваційного потенціалу визначеного регіону.

Управління економічною регіональною системою в Україні, що відбувається в умовах активізації процесів децентралізації, характеризується своєю спрямованістю та цільовим визначенням. Цілі визначаються в системі парадигми відносин «держава – населення – бізнес». В основі економічних механізмів впливу на цілі регіонального економічного розвитку знаходяться економічні інтереси і відповідальність бізнес-структур.

Слід зазначити, що формування ефективної інноваційної моделі економіки регіону вимагає залучення організаційно-управлінських інструментів для проведення процедур:

об'єктивізації економічних інтересів як реального інституту та інструменту розвитку економіки регіону;

виявлення інтересів;

оцінювання наслідків реалізації інтересів;

регулювання і підтримки стратегічно важливих інтересів;

консолідації інтересів в єдиному механізмі економічного розвитку регіону;

стимулювання соціально значущих інтересів;

гармонізації всіх видів інтересів.

У процесі такої специфічної управлінської діяльності формуються інтереси регіонального управління, до кола яких і має входити вивчення і регулювання економічних інтересів інноваційного розвитку регіонів, які забезпечують прогрес ринкового розвитку і гармонійне інтегрування у світову економічну систему. Це одночасно є і об'єктивним, і суб'єктивним процесом.

«Об'єктивні потреби в управлінні, виражені через управлінські інтереси, породжують і обумовлюють управлінські цілі, в яких намічаються напрямки діяльності з реалізації перших. Це – цілі управління, тобто цілі, пов'язані з розробкою та практичним здійсненням управлінських рішень і дій по реальному задоволенню суспільних потреб та інтересів в управлінні. Цілі управління закріплюються в управлінських рішеннях, де вони підкріплюються волею суб'єктів регіонального управління» [17].

Первинним і вкрай важливим моментом у сучасній системі регіонального управління в Україні має стати об'єктивізація економічних інтересів як реального інституту та інструменту розвитку економіки регіонів. Визначення пріоритетних завдань у формуванні інноваційної моделі економіки регіону потребує: знання суті економічних інтересів; їх структури; типологізації; внутрішніх механізмів розвитку; реальних капіталів, що забезпечують їм підтримку.

Не можна визначати пріоритетні напрями в стимулюванні інноваційного розвитку регіонів, не маючи інформації щодо оцінювання економічних інтересів регіону з позиції асоційованості з інтересами світової економічної системи, національними інтересами, цілями економічного і соціального розвитку регіону. Економічні інтереси в процесі своєї об'єктивізації та реалізації являють собою систему відносин, що використовує у своїх цілях певні ресурси і формує при цьому різноманітність взаємозв'язків. У теорії та практиці української економічної думки, в сучасній управлінській практиці відсутній аналіз і опис таких систем, які припускають наявність їх типологізації, оцінювання реальних і потенційних можливостей, ризиків у процесі реалізації та ін. Наявність подібної інформації, її наукова обґрунтованість і повинні бути підставою для розробки економічної політики регіону.

Автор розуміє під об'єктивізацією економічних інтересів у системі регіонального управління визнання їх не лише з позиції процесів суб'єктивності управління але й з об'єктивних процесів економічного розвитку (законів і закономірностей, тенденцій і форм ринкового середовища). Таке синергетичне бачення надасть усій системі регіонального управління обґрунтованість і реальність у реалізації управлінських рішень.

Регіональне управління в ринковій економіці в ідеалі є механізмом формування, регулювання, стимулювання і реалізації економічних інтересів регіону. Регіональний соціально-економічний організм функціонує в результаті динамічного процесу узгодження та взаємопроникнення системи регіонального менеджменту і системи інтересів суб'єктів економічних відносин, що реалізуються на всіх рівнях розвитку регіону. Дія механізму менеджменту спирається на конкретно-історичну та ситуаційну систему економічних інтересів у парадигмі відносин «держава – регіон – бізнес – населення», тому система економічних інтересів у сукупності всіх своїх підсистем виступає основою дії механізму менеджменту. Однак слід зазначити, що за сучасних супутніх процесів глобалізації та регіоналізації економіка регіону повинна бути асоційованою з національною та світовою економікою з метою реалізації спільних ключових інтересів розвитку суспільства. У процесі розробки та

реалізації соціальної та економічної політики як на рівні держави, так і на рівні регіону, при прийнятті будь-якого управлінського рішення має бути задіяний весь зв'язок «суспільні потреби – групи інтересів – цілі розвитку суспільства – управлінські рішення – механізми регулювання – управлінські заходи – результати регіонального розвитку».

Обґрунтованість і наявність управлінських механізмів та інструментів узгодження економічних інтересів в Україні на рівні як державної, так і регіональної політики з урахуванням ключових положень інноваційної економіки і соціальної безпеки повинні сприяти формуванню ефективної інноваційної моделі економіки регіонів.

Слід рекомендувати в практику розвитку основ регіонального управління використовувати певний механізм регулювання, консолідації та гармонізації економічних інтересів, орієнтований на комплексне використання інструментів менеджменту та їх інструментальне наповнення (рисунк 1).

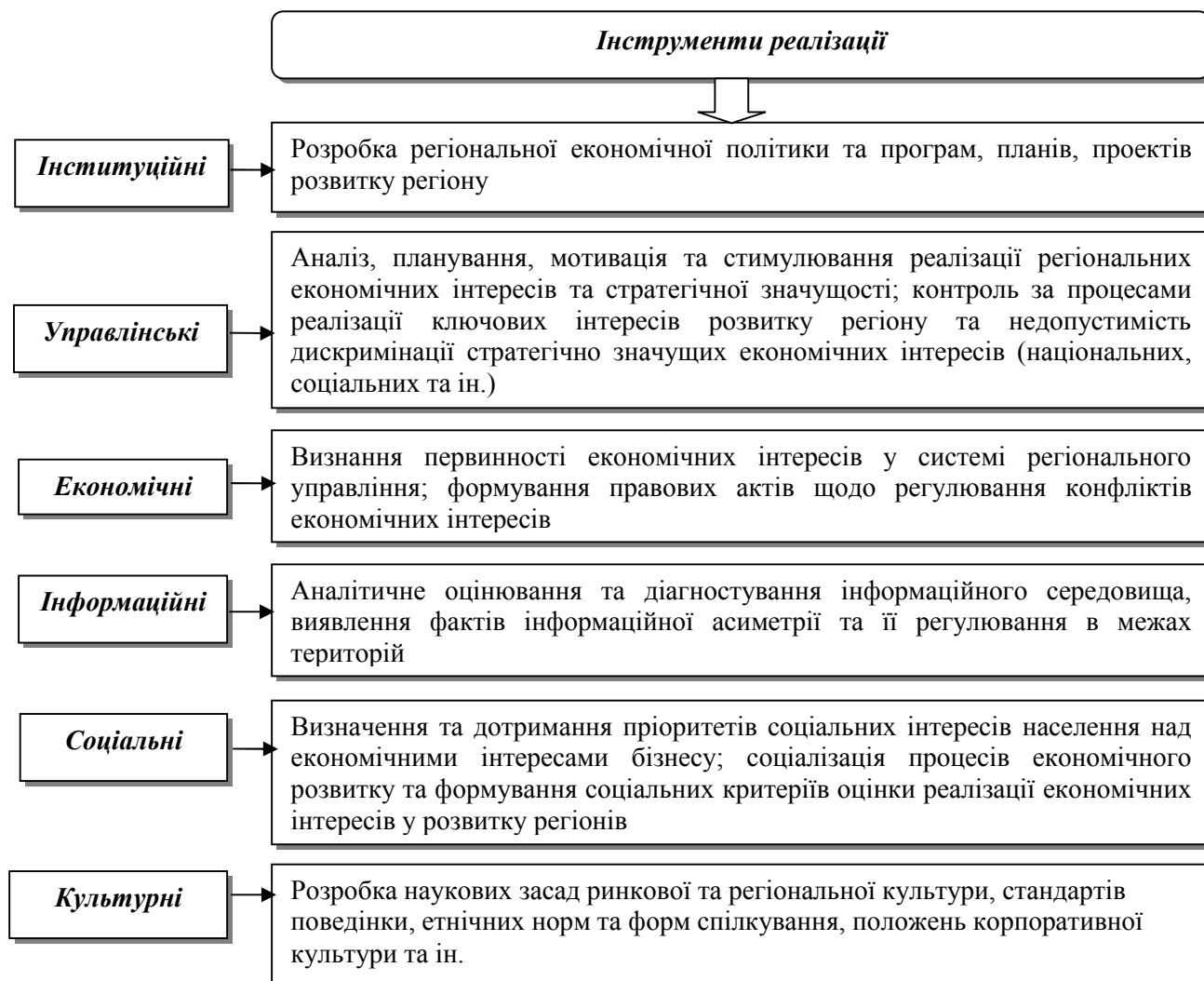

Рисунок 1 – Механізми регулювання, консолідації та гармонізації економічних інтересів у стимулюванні розвитку регіонів

Саме взаємозв'язок і взаємообумовленість дії економічних, соціальних, управлінських, інформаційних складових механізму регулювання, консолідації та гармонізації економічних інтересів у стимулюванні розвитку регіону дає можливість оцінити всю складність процесу формування регіональної політики.

Розглянемо механізм регулювання регіональних економічних інтересів з позиції зміни пріоритетів державного та регіонального управління. У процесі реалізації дії цього механізму і має відбуватися поєднання інтересів, цілей, наповнення їх змістом, консолідація та гармонізація процесів розвитку на рівні соціально та економічно ефективних управлінських рішень. Тільки поєднання всіх

складових цього механізму приводить до ефективності управління і його соціальної та економічної результативності.

У тому випадку, коли регіональна політика здійснюється всупереч національним інтересам без урахування та оцінювання економічних інтересів і наслідків їх реалізації як на рівні регіону, так і на рівні держави, виявляється ряд специфічних процесів і негативних явищ, а саме:

- порушуються дії законів і закономірностей ринкової економіки;
- обмежується конкуренція в інтересах окремих осіб або груп населення;
- відбуваються збої в безпеці, її економічних і соціальних складових;
- отримують свій вияв процеси інформаційної асиметрії в регіонах;
- відбуваються диспропорції соціального та економічного розвитку регіонів.

У цілому це дисонанс і збій у системі регіонального відтворення і всіх процесів життєдіяльності в межах та поза межами кордонів регіону.

Найбільш гострими, фактично недослідженими і нерегульованими в Україні є наступні проблеми:

1. Невизначеність і неформленість економічних інтересів розвитку регіонів, що не суперечать стратегічним планам країни, процесам глобалізації та інтернаціоналізації економіки. Асоційованість економічних інтересів регіонів України з системою ключових інтересів світової економіки (добровільне приєднання до світових процесів інноваційного та інформаційного розвитку, підвищення стандартів якості та екологічності регіонального продукту) дасть можливість сформувати гармонійні відносини та конкурентоспроможність на світовому ринку.

2. Суперечливість у міжнародних економічних інтересах, відсутність економічних векторів і орієнтирів на підтримку розвитку економіки регіону з питань інтеграції, міжрегіональної і міжкраїнної спеціалізації та кооперації.

3. Глибинні суперечності між великим національним виробником (тобто великим капіталом) і економічними інтересами розвитку регіонів. Конфлікти мають економічний, політичний, екологічний характер і в більшості випадків вирішуються на користь великого капіталу, що призводить до порушення балансу інтересів з питань: розподілу і споживання регіональних ресурсів, рівня прибутковості, контролю регіонального ринкового середовища та ін.

4. Порушення балансу в системі відносин та ключових інтересів праці й капіталу в масштабах національної та регіональних економік. Невизначеність і відсутність правового закріплення державних інтересів з питань партнерських відносин між найманими працівниками і роботодавцями. Так званий глибинний конфлікт інтересів праці і капіталу. Соціальний та економічний позитив подолання проблем дисбалансу регіонального розвитку все більше залежить від вибору та використання ефективних форм реалізації та узгодження економічних інтересів працівників і роботодавців у регіонах.

5. Неузгодженість інтересів на рівні «держава – регіон – бізнес» стримує успішне проведення економічних реформ, становлення ринкових відносин, забезпечення економічного зростання.

Це далеко не повний перелік проблем щодо питань узгодження конфліктів економічних інтересів регіонального розвитку. Однак характерна риса перелічених проблем – їх гострота та нагальна потреба у вирішенні для розвитку регіону. Оптимізація економічних інтересів розвитку регіонів, їх узгодженість і несуперечність – це передумова економічного прогресу країни. Крім того, науково обґрунтоване формування та планова реалізація економічних інтересів і їх узгодженість з іншими інтересами (корпоративними, індивідуальними) забезпечить дотримання законів розвитку економіки регіону, удосконалення економічних і ринкових відносин, зростання виробництва і добробуту людей.

Наявність проблем у реалізації економічних інтересів регіонального розвитку доводить необхідність визначити і систематизувати напрями регулювання економічних відносин з їх урахуванням (рисунки 2).

Узгодження пріоритетів розвитку економіки регіону з урахуванням балансу економічних інтересів дасть можливість забезпечити нове бачення і визначення мети.

В умовах поширення процесів децентралізації в Україні сучасна теорія та практика державного та регіонального розвитку потребує теоретико-методологічного обґрунтування та правового закріплення ключових економічних інтересів як основи стимулюючих та мотиваційних механізмів формування поведінки суб'єктів економічних і соціальних відносин у регіонах країни. У результаті такої невизначеності відзначається наростання протиріч економічних і соціальних інтересів різних

суб'єктів, що негативно впливає на проведення реформ та їх ефективність, конкурентоспроможність ключових галузей і виробництв, імідж розвитку регіонів, бізнесу та ін.

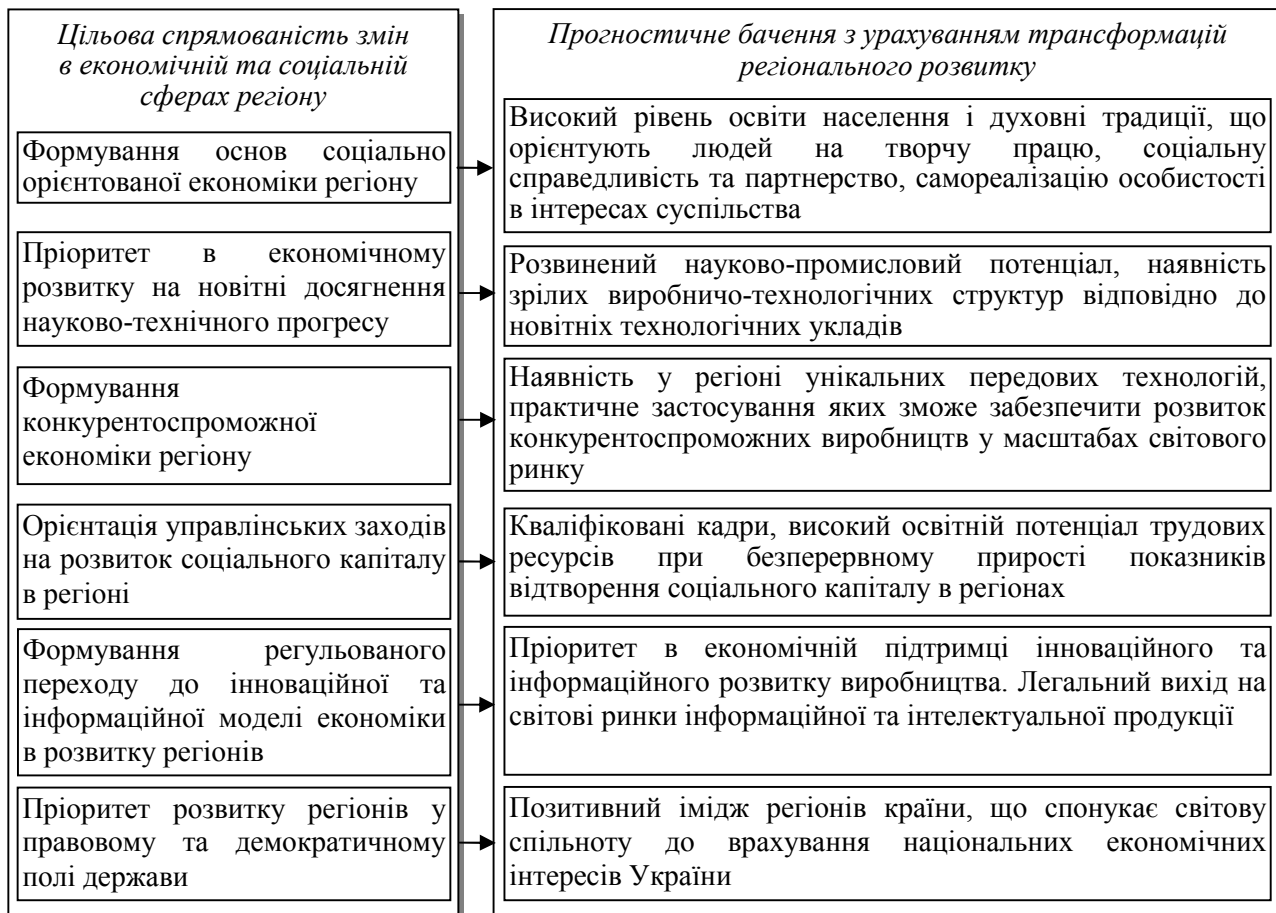

Рисунок 2 – Напрями регулювання економічних відносин у регіонах з урахуванням ключових інтересів розвитку

Висновки. В результаті проведеного дослідження було узагальнено теоретичні основи та проблеми регулювання економічних інтересів у стимулюванні розвитку регіонів України. Визначено, що в основі економічних механізмів впливу на цілі регіонального економічного розвитку знаходяться економічні інтереси і відповідальність бізнес-структур.

Таким чином, у вирішенні всіх питань життєдіяльності та проблем економічного і соціального розвитку регіонів особливу об'єктивну роль відіграють економічні інтереси, їх структура та механізми реалізації. Це відображення ринкової реальності, від яких українському суспільству і його системі державного та регіонального управління нікуди не піти. І чим швидше будуть здійснюватися процеси об'єктивізації та інституціоналізації економічних інтересів у системі державної та регіональної політики, тим швидше будуть здійснюватися економічні реформи і забезпечуватися стимулювання реального виробника і споживача. Це реальний шлях відмови від тінізації багатьох форм господарського життя та їх поступового переходу в сферу легального відтворювального процесу. Сталий розвиток регіонів України спирається на процеси консолідації та гармонізації ключових інтересів, що й окреслює перспективи подальших досліджень.

Список використаної літератури

1. Гегель Г. Сочинения. Москва: Мысль, 1990. Т. 8. 480 с.
2. Гельвеций К. А. Сочинения: в 2 т. / сост. и общ. ред. Х. Н. Момджяна. Москва: Мысль, 1973. Серия «Философское наследие» (т. 57). Т. 1. 647 с.
3. Гельвеций К. А. Сочинения: в 2 т. / сост. и общ. ред. Х. Н. Момджяна. Москва: Мысль, 1974. Серия «Философское наследие» (т. 58). Т. 2. 687 с.

4. Гольбах П. А. Избранные произведения: в 2 т. / под общ. ред. Х. Н. Момджяна. Т. 1. Москва: Мысль, 1963. Серия «Философское наследие». Т. 2. 715 с.
5. Дидро Д. Интерес. Философия в «Энциклопедии» Дидро и Даламбера. Москва, 1994. С. 301.
6. Руссо Ж. Ж. Об Общественном договоре. Трактаты: пер. с фр. Москва: КАНОН-пресс, Кучково поле, 1998. 416 с.
7. Кенэ Ф., Тюрго А. Р. Ж., Дюпон де Немур П. С. Физиократы. Избранные экономические произведения. Москва: Эксмо, 2008. 1200 с.
8. Абалкин Л. И. Интересы экономические. Большая советская энциклопедия / под ред. А. М. Прохорова. 3-е изд. Москва: Сов. энциклопедия, 1969. С. 78. URL: <http://bse.sci-lib.com/article055563.html>
9. Анкудинов Ю. А. Экономические интересы – движущая сила экономического развития: учеб. пособие. Днепропетровск: Изд-во ДГУ, 1992. С. 23.
10. Бернацкий В. О. Интерес: познавательная и практическая функции. Томск: Изд-во Том. ун-та, 1984. С. 101.
11. Здравомыслов А. Г. Потребности, интересы, ценности. Москва: Политиздат, 1986. С. 72.
12. Румянцев А. П. Міжнародні економічні інтереси регіону. *Управління соціально-економічним розвитком регіонів України і АР Крим*: матеріали Всеукр. міжвуз. науч.-практ. конф. (г. Симферополь, 17 мая 2002 г.). Симферополь, 2002. С. 65–66.
13. Саблук П. Т. Економічний інтерес у розвитку аграрного виробництва: монографія. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2014. С. 14–15.
14. Фейгин Г. Ф. Национальные экономики в эпоху глобализации: перспективы России. Санкт-Петербург: Изд-во СПб ГУП, 2008. 200 с.
15. Егорова Н. Е. Вопросы совершенствования хозяйственного механизма региональных связей / Центр. эк.-мат. ин-т РАН. Препринт. Москва, 1992. 69 с.
16. Писаревський І. М., Богдан Н. Н. Сутність та особливості економічних інтересів в регіональній соціально-економічній системі. *World science*. 2018. No. 4 (32). Vol. 6. URL: <http://archive.ws-conference.com/wp-content/uploads/2367.pdf> (дата звернення: 09.01.2019).
17. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления: курс лекций. Москва: Юр. лит., 1997. 400 с.

References

1. Gegel, G. (1990) Works. Moscow: Myisl, vol. 8, 480 p. [in Russian].
2. Gelvetsiy, K. A. (1973) Works. Moscow: Myisl, vol. 1. Philosophical heritage, 647 p. (compiled and ed. by H. N.Momdzhyan) [in Russian].
3. Gelvetsiy, K. A. (1974) Works. Moscow: Myisl, vol. 2. Philosophical heritage, 687 p. (compiled and ed. by H. N.Momdzhyan) [in Russian].
4. Golbah, P. A. (1963) Selected works. Moscow: Myisl, vol. 1. Philosophical heritage, 715 p. (compiled and ed. by H. N.Momdzhyan) [in Russian].
5. Didro, D. (1994) Interest. Philosophy in the Encyclopedia of Didro and D'Alembert. Moscow, 301 p. [in Russian].
6. Russo, Zh. Zh. (1998) About the Social contract. Treatises: transl. from French. Moscow: KANON-press, Kuchkovo pole, 416 p. [in Russian].
7. Kene, F., Tyurgo, A. R. Zh., Dyupon de Nemur, P. S. (2008) Physiocrats. Selected economic works. Moscow: Eksmo, 1200 p. [in Russian].
8. Abalkin, L. I. (1969) Economic interests. Great Soviet Encyclopedia. In: Prohorov A. M. (ed.). Moscow: Sov. entsiklopediya, p. 78, available at: <http://bse.sci-lib.com/article055563.html>
9. Ankudinov, Yu. A. (1992) Economic interests are the driving force of economic development: textbook. Dnepropetrovsk: Izd-vo DGU, p. 23 [in Russian].
10. Bernatskiy, V. O. (1984) Interest: cognitive and practical functions. Tomsk: Izd-vo Tom. un-ta, p. 101 [in Russian].
11. Zdravomislov, A. G. (1986) Needs, interests, values. Moscow: Politizdat, p. 72 [in Russian].
12. Romyancev, A. P. (2002) International economic interests of the region. *Upravlenie socialno-ekonomicheskim razvitiem regionov Ukrainy i AR Krym*: proceedings of the All-Ukr. interuniversity sci.-pract. conf. (Simferopol, May 17, 2002), pp. 65–66 [in Ukrainian].
13. Sabluk, P. T. (2014) Economic interest in the development of agricultural production: monograph. Kyiv: NNC «ІАЕ», pp.14–15 [in Ukrainian]
14. Feygin, G. F. (2008) National economies in the era of globalization: prospects for Russia. St. Petersburg: SPb GUP, 200 p. [in Russian].
15. Egorova, N. E. (1992) Issues of improving the economic mechanism of regional relationships. Centr. econ.-math. in-t of RAN. Preprint. Moscow, 69 p. [in Russian].
16. Pisarevskiy, I. M., Bogdan, N. N. (2018) The essence and features of economic interests in the regional socio-economic system. *World science*, no. 4 (32), vol. 6, available at: <http://archive.ws-conference.com/wp-content/uploads/2367.pdf> (accessed 09 January 2019) [in Ukrainian].
17. Atamanchuk, G. V. (1997). Theory of public administration: lecture course. Moscow: Yur. lit., 400 p. [in Russian].

L. I. Pankova

**ECONOMIC INTERESTS IN STIMULATING THE REGIONAL DEVELOPMENT OF UKRAINE:
PROBLEMS AND REGULATORY MECHANISMS**

The article analyzes the directions of scientific research requiring theoretical and practical study in the field of the formation of economic knowledge system on the functioning of the regional economy from the perspective of the emergence, formation, implementation, coordination and balancing of economic interests. The classification of economic interests in stimulating the innovative development of regions is presented. It is substantiated that current regional development trends are determined by both the national vector of economic development and the specifics, resource potential, needs of the region and the degree of its involvement in innovative processes in line with global trends. It is proved that economic mechanisms and the responsibility of business structures are the basis of economic mechanisms for influencing the goals of regional economic development.

The most acute and least investigated problems of regulating economic interests of the development of regions are identified. These problems are the following: uncertainty and lack of formalization of economic interests of regional development, which do not contradict the strategic plans of the country, the processes of globalization and internationalization of the economy; the inconsistency and lack of economic vectors and guidelines in support of the development of the regional economy in matters of integration, interregional and intercountry specialization and cooperation; conflicts of economic, political and environmental nature; violation of the balance in the system of relations and the key interests of labor and capital on the scale of the national and regional economy; inconsistency of interests at the level of "state - region - business".

It has been established that the problem of multidirectional vectors of key interests development in the new system of economic relations "state - region - business - population", which is reinforced by globalization and the accompanying regionalization process, should be addressed within the framework of the established mechanism for regulating, consolidating and harmonizing the economic interests of regional development. The main directions of economic relations regulation in the regions are determined taking into account the key development interests.

Keywords: *economic interests, development of regions, problems and mechanisms of economic interests regulation, management mechanisms and instruments for harmonizing economic interests.*

Стаття надійшла до редакції 07.10.2019

DOI 10.24025/2306-4420.0.55.2019.185999

Панкова Л. І., к.е.н., доцент, професор кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування, Черкаський державний технологічний університет; e-mail: chekh_lyudmila@ukr.net
ORCID 0000-0003-2953-608X

Pankova L. I., Ph. D. in Economics, associate professor, Cherkasy State Technological University;
e-mail: chekh_lyudmila@ukr.net